

ОБГРУНТУВАННЯ
щодо прийняття постанови НКРЕКП
«Про зобов'язання ПРАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО» припинити порушення
Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва
електричної енергії та законодавства у сфері функціонування ринку
електричної енергії»

*(стосовно досудового врегулювання спору між НЕК «УКРЕНЕРГО» та
ПРАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО»)*

На виконання Закону України «Про ринок електричної енергії» та відповідно до вимог Порядку врегулювання спорів, що виникають між суб'єктами господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, затвердженого постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 05.02.2019 № 156 (далі – Порядок), до Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП) надійшла заява ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА НАЦІОНАЛЬНА ЕНЕРГЕТИЧНА КОМПАНІЯ УКРЕНЕРГО (далі – НЕК «УКРЕНЕРГО») про досудове врегулювання спору від 31.08.2022 року № 01/37293 (далі – Заява) та додані до неї матеріали, якою оскаржується відмова ПРАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО» від підписання актів приймання-передачі послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління та акти коригування до актів приймання-передачі послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління (далі – Акти) та здійснення в повному обсязі оплати послуг НЕК «УКРЕНЕРГО», з урахуванням обсягу електричної енергії, спожитої ПРАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО» для забезпечення власних потреб електричних станцій, на яких відсутня генерація та/або забезпечення роботи насосних модулів ГАЕС.

Між НЕК «УКРЕНЕРГО» та ПРАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО» укладено, зокрема, договір про надання послуг з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління від 30.05.2019 № 0422-03012 (далі – Договір), за яким ПРАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО» виступає на ринку електричної енергії у якості виробника та здійснює господарську діяльність на підставі ліцензії з виробництва електричної енергії. Водночас, його технологічний процес передбачає споживання електричної енергії як на власні потреби так і для забезпечення роботи насосних модулів ГАЕС. При здійсненні закупівлі електричної енергії для споживання, обсяг наданих послуг з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління (далі – Послуги) визначається НЕК «УКРЕНЕРГО» з урахуванням обсягу спожитої Виробником електричної енергії.

За інформацією, викладеною у Заяві, суть спору полягає у врегулюванні відносин між НЕК «УКРЕНЕРГО» та ПРАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО», яке не погоджується підписувати Акти та відповідно не здійснює в повному обсязі оплату наданих НЕК «УКРЕНЕРГО» Послуг, а саме за обсяги електричної енергії, спожитої для забезпечення власних потреб електричних станцій, на яких відсутня генерація, та/або забезпечення роботи насосних модулів ГАЕС в межах укладеного Договору.

При цьому, ПРАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО» не заперечує та не ставить під сумнів факт та обсяги споживання електричної енергії об'єктами

електроенергетики, що йому належать, натомість, не погоджувалося зі змістом наданих Актів, з огляду на те, що Договір укладено між НЕК «УКРЕНЕРГО» та ПРАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО», як Користувачем, який виступає на ринку Виробником електричної енергії, а тому вважає, що відсутні підстави для їх підписання та здійснення розрахунків за спожиту електричну енергію в межах укладеного Договору.

Таким чином, відповідно до інформації, викладеної у Заяві НЕК «УКРЕНЕРГО» вважає, що ПРАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО» не виконує умови Договору шляхом не підписання Актів та відповідно не здійснює в повному обсязі оплату послуг НЕК «УКРЕНЕРГО», порушує вимоги Кодексу системи передачі, затвердженого постановою НКРЕКП від 14.03.2018 № 309 (Далі – КСП), Правил роздрібного ринку електричної енергії, затверджених постановою НКРЕКП від 14.03.2018 № 312 (далі – ПРРЕЕ), та Закону України «Про ринок електричної енергії» (далі – Закон).

За інформацією ПРАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО», наданою до НКРЕКП листом від 11.10.2022 № 20/3315, Товариство не може підписати Акти та сплатити такі Послуги в межах укладеного Договору, оскільки НЕК «УКРЕНЕРГО» до актів включило обсяги Послуги, з урахуванням обсягу електричної енергії, спожитої ПРАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО» для забезпечення власних потреб електричних станцій, на яких відсутня генерація та/або забезпечення роботи насосних модулів ГАЕС.

Відповідно до процедури, визначеної Порядком, Департаментом із регулювання відносин у сфері енергетики було опрацьовано вищезазначену Заяву, здійснено попередній аналіз копій документів, пояснень та іншої інформації, необхідної для встановлення фактичних обставин справи та врегулювання спору, які подали НЕК «УКРЕНЕРГО» та ПРАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО».

Взаємовідносини на ринку електричної енергії регулюються, зокрема, положеннями Закону, ПРРЕЕ та КСП.

Відповідно до пункту 96 частини першої статті 1 Закону учасник ринку електричної енергії – виробник, електропостачальник, трейдер, оператор системи передачі, оператор системи розподілу, оператор ринку, гарантований покупець, оператор установки зберігання енергії та споживач, які провадять свою діяльність на ринку електричної енергії у порядку, передбаченому цим Законом.

На цей час положеннями Закону та підзаконних актів передбачається реалізація учасниками ринку електричної енергії рольової моделі побудови договірних та господарських відносин. Так, один і той самий суб'єкт господарювання може виконувати різні ролі (споживача, виробника електричної енергії, власника електричних мереж тощо) і, відповідно, вибудовувати відносини, на ринку електричної енергії на підставі цілком відмінних функціональних обов'язків.

Так, учасник ринку електричної енергії (у тому числі суб'єкт господарювання, який має ліцензію на виробництво електричної енергії) під час споживання електричної енергії прирівнюється до споживача та має права і обов'язки споживача відповідно до статті 58 Закону.

Відповідно до пункту 2.8 розділу III КСП генеруючі одиниці ГАЕС повинні відповідати всім вимогам, зазначеним у цій главі, як у генераторному, так і в насосному режимах роботи, якщо вони відносяться до типу В, С або D.

Насосні модулі на ГАЕС, які забезпечують лише режим закачування, мають виконувати технічні вимоги, викладені в главі 3 вказаного розділу, і розглядатися як об'єкти енергоспоживання.

Відповідно до частини другої статті 33 Закону оператор системи передачі електричної енергії НЕК «УКРЕНЕРГО» (далі – ОСП) має право своєчасно та в повному обсязі отримувати плату за надані Послуги.

Згідно з частиною четвертою статті 33 Закону оператор системи передачі надає послуги з передачі електричної енергії та послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління учасникам ринку на підставі договорів, укладених на основі типових договорів про надання послуг з передачі електричної енергії та про надання послуг з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління. Типові договори про надання послуг з передачі електричної енергії та про надання послуг з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління затверджуються Регулятором. Порядок укладання таких договорів визначається КСП.

Згідно з частиною п'ятою статті 33 Закону оплата Послуг здійснюється за тарифами, які визначаються Регулятором відповідно до затвердженої ним методики.

Відповідні вимоги також були відображені у вторинному законодавстві.

Нормами розділу XI КСП, визначено, що послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління надаються на договірних засадах на основі типових договорів згідно з порядком, визначеним зазначеним КСП.

Послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління надаються ОСП на підставі двостороннього договору між ним та зокрема:

виробником електричної енергії з генеруючими одиницями типу В, С, D;
споживачем, для якого оператором системи є ОСП.

Користувачі, зазначені у пункті 6.2 глави 6 розділу XI КСП, не можуть здійснювати свою діяльність на ринку електричної енергії до укладення договору про надання послуг з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління.

Обсяг послуг з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління визначається зокрема:

для виробників - як обсяг відпущеної електричної енергії, обсяг імпорту та/або експорту електричної енергії (діюча редакція);

для споживачів – як обсяг спожитої електричної енергії.

Крім цього, слід зазначити, що на виконання вимог Закону НКРЕКП розроблено та затверджено Порядок встановлення (формування) тарифу на послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління (постанова НКРЕКП від 22.04.2019 № 586) (далі – Порядок № 586).

Відповідно до Порядку № 586 тариф на послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління – розмір плати в розрахунку на одиницю обсягу передачі електричної енергії та обсягу відпущеної електричної енергії виробниками електричної енергії, визначених згідно з цим Порядком, що забезпечує відшкодування суб'єкту господарювання обґрунтованих витрат на

провадження діяльності з диспетчерського (оперативно-технологічного управління) управління ОЕС України, а також отримання прибутку.

Отже оплата Послуг за всі обсяги виробництва та споживання електричної енергії є справедливою, правомірною та необхідною для покриття витрат ОСП на здійснення діяльності з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління.

Відповідно до положень статті 1 Закону виробництво електричної енергії – діяльність, пов'язана з перетворенням енергії з енергетичних ресурсів будь-якого походження в електричну енергію за допомогою технічних засобів; споживач – фізична особа, у тому числі фізична особа – підприємець, або юридична особа, що купує електричну енергію для власного споживання.

Враховуючи зазначене, ПРАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО» виступає на ринку електричної енергії, у ролі виробника електричної енергії при виробництві електричної енергії та в ролі споживача електричної енергії при здійсненні закупівлі електричної енергії для споживання, зокрема, забезпечення роботи насосних модулів ГАЕС.

Таким чином, у разі купівлі електричної енергії виробником, мережі якого приєднані до мереж ОСП (споживання на власні потреби генеруючих одиниць та для забезпечення роботи насосних модулів ГАЕС), послуга з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління має оплачуватися в рамках договору про надання послуг з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління, – в обсягах електричної енергії необхідної для забезпечення власних потреб електричних станцій, на яких відсутня генерація, та/або забезпечення роботи насосних модулів ГАЕС.

У разі купівлі електричної енергії виробником, мережі якого приєднані до мереж ОСР (споживання на власні потреби генеруючих одиниць та для забезпечення роботи насосних модулів ГАЕС), послуга з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління має оплачуватися через ОСР в рамках договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії, в обсягах електричної енергії, необхідної для забезпечення власних потреб електричних станцій, на яких відсутня генерація та/або забезпечення роботи насосних модулів ГАЕС.

У разі продажу електричної енергії виробником послуга з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління сплачується продавцем (у ролі виробника) в рамках договору про надання послуг з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління в обсягах відпущеної електричної енергії.

Слід зауважити, що відповідно до частини четвертої статті 30 Закону виробники зобов'язані своєчасно та в повному обсязі сплачувати за електричну енергію, куплену на ринку електричної енергії, та за послуги, що надаються на ринку електричної енергії.

Отже, НКРЕКП за результатом розгляду спору між НЕК «УКРЕНЕРГО» та ПРАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО» встановлено, що ПРАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО» порушило Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з виробництва електричної енергії, затверджені постановою НКРЕКП від 27 грудня 2017 року № 1467 (далі – Ліцензійні умови), та не дотримало вимог нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії, а саме:

підпунктів 14 та 33 пункту 2.2 глави 2 Ліцензійних умов щодо зобов'язання укладення договорів, які є обов'язковими для здійснення діяльності на ринку

електричної енергії, та виконання умов цих договорів, своєчасної та в повному обсязі сплати за електричну енергію, куплену на ринку електричної енергії, та за послуги, що надаються на ринку електричної енергії;

пункту 1.2 глави 1, підпункту 3.2.1 пункту 3.2 глави 3 та пунктів 8.8 та 8.9 глави 8 Типового договору про надання послуг з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління, що є додатком 5 до КСП у частині обов'язку Користувача своєчасно та в повному обсязі здійснювати оплату за надану послугу та розрахунки відповідно до умов цього Договору.

Ураховуючи зазначене вище, на розгляд НКРЕКП вноситься питання про прийняття постанови НКРЕКП «Про зобов'язання ПРАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО» припинити порушення Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва електричної енергії та законодавства у сфері функціонування ринку електричної енергії».

Проект рішення НКРЕКП «Про зобов'язання ПРАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО» припинити порушення Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва електричної енергії та законодавства у сфері функціонування ринку електричної енергії» додається.

**Директор Департаменту
із регулювання відносин у сфері
енергетики**

А. Огньов

ПРОЄКТ

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

ПОСТАНОВА

Київ

Про зобов'язання ПРАТ
«УКРГІДРОЕНЕРГО» припинити
порушення Ліцензійних умов
провадження господарської діяльності з
виробництва електричної енергії та
законодавства у сфері функціонування
ринку електричної енергії

Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП), за результатом розгляду спору між ПРИВАТНИМ АКЦІОНЕРНИМ ТОВАРИСТВОМ НАЦІОНАЛЬНА ЕНЕРГЕТИЧНА КОМПАНІЯ УКРЕНЕРГО (код ЄДРПОУ 00100227) (далі – НЕК «УКРЕНЕРГО») та ПРИВАТНИМ АКЦІОНЕРНИМ ТОВАРИСТВОМ «УКРГІДРОЕНЕРГО» (код ЄДРПОУ 20588716, ПІН 205887110081) (далі – ПРАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО», Товариство) встановлено, що ПРАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО» порушило Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з виробництва електричної енергії, затверджені постановою НКРЕКП від 27 грудня 2017 року № 1467 (далі – Ліцензійні умови), та законодавство у сфері функціонування ринку електричної енергії, а саме:

підпункти 14 та 33 пункту 2.2 глави 2 Ліцензійних умов щодо зобов'язання укладення договорів, які є обов'язковими для здійснення діяльності на ринку електричної енергії, та виконання умов цих договорів, своєчасної та в повному обсязі сплати за електричну енергію, куплену на ринку електричної енергії, та за послуги, що надаються на ринку електричної енергії;

пункт 1.2 глави 1, підпункт 3.2.1 пункту 3.2 глави 3 та пункти 8.8 та 8.9 глави 8 Типового договору про надання послуг з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління, що є додатком 5 до Кодексу системи передачі, затвердженого постановою НКРЕКП від 14 березня 2018 № 309 (далі – КСП) у частині обов'язку Користувача своєчасно та в повному обсязі здійснювати оплату за надану послугу та розрахунки відповідно до умов цього Договору.

Відповідно до статей 17 та 21 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» та Порядку врегулювання спорів, що виникають між суб'єктами господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, затвердженого постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 05 лютого 2019 року № 156, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг,

ПОСТАНОВЛЯЄ:

Зобов'язати ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «УКРГІДРОЕНЕРГО» (код ЄДРПОУ 20588716, ПІН 205887110081) припинити порушення:

підпунктів 14 та 33 пункту 2.2 глави 2 Ліцензійних умов щодо зобов'язання укладення договорів, які є обов'язковими для здійснення діяльності на ринку електричної енергії, та виконання умов цих договорів, своєчасної та в повному обсязі сплати за електричну енергію, куплену на ринку електричної енергії, та за послуги, що надаються на ринку електричної енергії;

пункту 1.2 глави 1, підпункту 3.2.1 пункту 3.2 глави 3 та пунктів 8.8 та 8.9 глави 8 Типового договору про надання послуг з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління, що є додатком 5 до КСП,

для чого оформити та підписати акти приймання-передачі з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління та акти коригування до актів приймання-передачі за кожний звітний період (місяць), відповідно до умов Договору про надання послуг з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління від 30.05.2019 № 0422-03012 з урахуванням проведеної оплати.

Про виконання цих зобов'язань повідомити НКРЕКП з наданням підтверджуючих документів у термін до 31 грудня 2022 року.

Голова НКРЕКП

К. Ущатовський